

Sygnatura akt VI Ka 1214/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 lutego 2016** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Marcin Mierz

SSO Marcin Schoenborn (spr.)

Protokolant Katarzyna Kajda-Broniewska

przy udziale Bożeny Sosnowskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2016 r.

sprawy **A. W. (1) s. P. i E.**,

ur. (...) w L.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 września 2015 r. sygnatura akt IX K 639/15

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 440 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu
w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 1214/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem łącznym z dnia 25 września 2015 r. sygn. akt IX K 639/15 połączył skazanemu A. W. (1) na mocy art. 85 kk i art. 86 § 1 kk karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 8 maja 2013 r. sygn. akt IX K 293/13 oraz karę 8 miesięcy ograniczenia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 10 grudnia 2013 r. sygn. akt IX K 1672/13 i wymierzył mu karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1), na poczet której w oparciu o art. 577 kpk zaliczył mu okres odbytej kary w sprawie IX K 293/15 od dnia 27 stycznia 2015 r. do dnia 25 września 2015 r. (pkt 4). Nadto ustalił z powołaniem się na art. 576 § 1 kpk, iż pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych wyrokiem łącznym, a nie połączone tym wyrokiem, podlegają odrębnemu wykonaniu (pkt 3). Z kolei na mocy art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznymi wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 grudnia

2014 r. sygn. akt IX K 1672 (pkt 2). W końcu przyznał r.pr. I. G. nieopłacone koszty obrony z urzędu skazanego (pkt 5), a Skarb Państwa na mocy art. 624 § 1 kpk obciążył kosztami postępowania w przedmiocie wyroku łącznego (pkt 6).

Apelację od tego wyroku złożył obrońca skazanego. Zaskarżając orzeczenie w zakresie rozstrzygnięć z pkt 1, 3, 4 i zarzucając mu obrazę prawa materialnego, tj. art. 85 kk, a także mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego w postaci art. 572 kpk, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i na podstawie art. 572 kpk umorzenie postępowania. Z ostrożności procesowej zarzucając zaś obrazę art. 7 kpk i art. 69 § 2 kk prowadzące do zbyt surowego potraktowania skazanego, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy okazała się zasadną na tyle, iż w następstwie jej wywiedzenia oraz podzielenia podniesionego w niej zarzutu obrazę art. 85 kk, orzekając jednak poza granicami zaskarżenia po myśli art. 440 kpk, kwestionowany wyrok należało uchylić w całości i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach.

Nie sposób nie zgodzić się ze skarżącym, gdy twierdzi, że przestępstwa popełnione w warunkach ciągu przestępstw i przestępstwo, za które wymierzone skazanemu kary zostały połączone węzłem kary łącznej orzeczonej w pkt 1 zaskarżonego wyroku, nie pozostawały w zbiegu realnym w rozumieniu art 85 kk w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., który to, tak jak wszystkie przepisy rozdziału IX Kodeksu Karnego w ich poprzednim brzmieniu, z mocy art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 396), musiał mieć zastosowanie w niniejszej sprawie. A. W. (1) nie został bowiem jak dotychczas prawomocnie skazany po dniu 30 czerwca 2015 r..

Zgodnie z dyspozycją art. 85 kk warunkiem orzeczenia kary łącznej jest, aby sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z nich i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Stosownie do art. 91 § 2 kk, karę łączną orzeka się również, gdy w warunkach określonych w art. 85 kk sprawca popełnił dwa lub więcej ciągów przestępstw bądź też ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo. Zauważenia przy tym wymaga, iż chociaż zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznego wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnych przestępstw, to jednak wyrokiem „pierwszym” może być również wyrok wydany później (po nim), a więc drugi, czy jeszcze dalszy, w zależności od układu procesowego (por. wyrok SN z 1 sierpnia 2007 r., IV KK 195/07, LEX nr 296718). Ten pierwszy wyrok stanowi zatem punkt odniesienia przy dokonywaniu oceny, które z przestępstw objętych kolejnymi wyrokami pozostają w zbiegu uzasadniającym połączenie węzłem wyroku łącznego. Nie ma natomiast żadnych przeszkód prawnych, aby utworzyć kolejną grupę obejmującą skazania za czyny popełnione zanim zapadł kolejny „pierwszy wyrok” - oczywiście „pierwszy” z punktu widzenia tej kolejnej grupy przestępstw (por. wyrok SN z 21 stycznia 2008 r., V KK 212/07, LEX nr 377209).

Sąd Rejonowy przyjął, iż owym pierwszym chronologicznie wyrokiem było orzeczenie wydane w sprawie o sygn. akt IX K 293/13 zapadłe w dniu 8 maja 2013 r. i przed tą datą A. W. (2) popełnić miał przestępstwa, za które został prawomocnie skazany w sprawach IX K 293/13 i IX K 2083/13.

Tymczasem prawidłowo ustalił, że przed dniem 8 maja 2013 r. A. W. (2) popełnił jedynie stanowiące ciąg przestępstw dwa występki z art 178 § 1 kk, konkretnie w kolejnych dniach 27 i 28 grudnia 2012 r.. Ich dotyczyło skazanie w sprawie IX K 293/13, w której wymierzoną została w/w jedna kara. Natomiast w sprawie IX K 2083/13 A. W. (2) został pociągnięty do odpowiedzialności karnej za popełnione w okresie od 20 lipca 2012 r. do 5 czerwca 2013 r. przestępstwo znęcania z art. 207 § 1 kk. Kiedy nie może budzić najmniejszych wątpliwości, że czasem zakończenia popełnienia takiego przestępstwa wieloczynowego jest ostatni moment działania sprawcy (por. wyrok SN z 15 kwietnia 2002 r., II KKN 387/01, Legalis), ewidentnym się staje, że przestępstwo to zostało popełnione przez skazanego już po dniu 8 maja 2013 r.

W takim stanie rzeczy nie mogło być mowy o popełnieniu przez skazanego w/w ciągu przestępstw i przestępstwa w warunkach określonych w art. 85 kk. Już tylko z tego względu nie było podstaw do połączenia kar wymierzonych skazanemu w sprawach IX K 293/13 i IX K 2083/13. Łącząc natomiast te kary Sąd Rejonowy obraził art. 85 kk, choć nie tylko, bo również art. 91 § 2 kk.

Nie mniej nie można się było zgodzić z apelującym w tym, że następstwem stwierdzenia powyższego uchybienia powinno być zastosowanie art. 572 kpk, a zatem umorzenie postępowania również w zakresie objęcia wyrokiem łącznym wyroków Sądu Rejonowego w Gliwicach w sprawach IX K 293/13 i IX K 2083/13.

Nie dostrzegł bowiem obrońca, że w zbiegu realnym w rozumieniu art. 85 kk pozostają przywołane wyżej przestępstwo z art. 207 § 1 kk oraz występki z art. 178a § 4 kk popełnione w dniu 21 listopada 2013 r., za który A. W. (2) został skazany w sprawie IX K 2083/13, a więc tej, co do zapadłego w której wyroku Sąd Rejonowy już w zaskarżonym orzeczeniu w jego pkt 4 zdecydował się na mocy art. 572 kpk umorzyć postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec stwierdzenia braku warunków do wydania takiego orzeczenia w tym zakresie. Oba te przestępstwa popełnione zostały przecież przed dniem 10 grudnia 2013 r., kiedy to wobec skazanego zapadł wyrok w sprawie IX K 1672/13. Dla tej grupy przestępstw był to niewątpliwie pierwszy chronologicznie wyrok w rozumieniu art. 85 kk.

Za te ze zbiegających się przestępstw wymierzone zostały zaś skazanemu podlegające łączeniu z mocy art. 87 kk różnorodnej kary, tj. kara 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności oraz kara 8 miesięcy ograniczenia wolności. Zachodziły zatem materialno-prawne warunki do wymierzenia skazanemu kary łącznej, przy czym z połączenia innych kar, niż te objęte przez Sąd Rejonowy węzłem tego rodzaju kary.

Kiedy co do jednej z tych kar postępowanie zostało umorzone, nie może budzić wątpliwości, iż zaskarżony wyrok nie mógł się ostać również w tej części, ewidentnie dotkniętej uchybieniem obrazu prawa materialnego, jedynie dostrzeżonym poza granicami zaskarżenia, skutkującej natomiast jego oczywistą niesprawiedliwością w rozumieniu art. 440 kpk.

Z tych względów, nie przełamując w żadnym razie kierunku zaskarżenia na korzyść skazanego, zaskarżony wyrok należało uchylić w całości i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nie jest przecież rolą sądu odwoławczego, obowiązane stosować art. 437 kpk w brzmieniu sprzed jego nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 23 września 2013 r., orzekać po raz pierwszy merytorycznie w kwestii, co do której nie wypowiedział się Sąd pierwszej instancji (tj. wymiaru kar łącznych powstałych z połączenia innych kar jednostkowych), tak naprawdę pozbawiałoby to bowiem strony możliwości kontroli instancyjnej orzeczenia. Stąd też przedwczesnym byłoby się odnosić do pozostałych zarzutów podniesionych w środku odwoławczym. Jego rozpoznanie należało zatem po myśli art. 436 kpk ograniczyć do uwzględnionego uchybienia, którego stwierdzenie zadecydowało o wydaniu przez Sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego.

Sąd Rejonowy w dalszym postępowaniu obowiązany jest uwzględnić powyższe uwagi Sądu odwoławczego, a także respektować wynikający z art. 443 kpk zakaz reformationis in peius czyniący niedopuszczalnym pogorszenie sytuacji skazanego względem tej, jaka wynikała z uchylonego orzeczenia. Ponadto przedmiotem ustaleń uczynić powinien Sąd Rejonowy również kwestie wykonania kary ograniczenia wolności ze sprawy IX K 1672/13, wynikającą z informacji zalegającej na k. 37 akt, potwierdzającej twierdzenie skazanego z rozprawy (k. 49), a to w kontekście potrzeby uwzględnienia, że okres jej wykonywania jest jednym z okresów, o których mowa w art. 577 kpk, który winien zostać zaliczony, z zastosowaniem przelicznika z art. 87 kk, na poczet kary łącznej. Nie może bowiem budzić najmniejszych wątpliwości, że okresami, które na podstawie art. 577 kpk należy zaliczyć na poczet orzeczonej w wyroku łącznym kary są okresy odbytych w całości lub części kar jednostkowych, które następnie zostały objęte karą łączną. Nie chodzi przy tym o jakąkolwiek karę łączną, ale tę ukształtowaną z połączenia m.in. tej kary jednostkowej, okres odbycia której w całości lub części miałby zostać na jej poczet zaliczony (por. postanowienie SN z 1 kwietnia 2011 r., III KK 268/10, LEX nr 86016), co niestety już w uchylonym orzeczeniu umknęło Sądowi orzekającemu, skoro na poczet kary łącznej ukształtowanej z połączenia kar orzeczonych w sprawach IX K 293/13 i IX K 1672/13 zaliczył okres odbywanej przez skazanego kary ze sprawy IX K 2083. Pamiętał też będzie Sąd Rejonowy, że zamieszczenie w wyroku łącznym

wskazania, w jakim zakresie wyroki podlegające połączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu, jest zbędne ze względu na zawarte w art. 576 § 1 kk wyjaśnienie, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu tylko w zakresie objętym wyrokiem łącznym (por. wyrok SN z 4 stycznia 1977 r., VI KRN 440/76, LEX nr 21730).

Kierując się powyższym Sąd Okręgowy orzekł jak w części dyspozytywnej swego wyroku.